

Ændringer i vor billefauna. 1962. (Coleoptera).

Af

Victor Hansen.

Siden sidste tillæg (Ent. Medd. 31: 319) er der konstateret 7 nye arter.

- 504 a. *Cryptopleurum subtile* Sharp (jfr. G.-A. Lohse i Ent. Bl. 1961: 180—181). Denne hidtil kun fra Japan kendte art, der i 1961 blev fundet i Europa, bl. a. ved Hamburg, dels flyvende til ultraviolet lys, dels i kompost, er nu også fundet hos os: Dyrehaven i antal i kompostbunken ved Eremitagevildthuset, sept. 1962 (V. H. leg. et det.).

Arten kan indføres i bestemmelsestabellen i D. F. IX: 70 ved, at „1. minutum.“ i linie 5 f. n. ændres til: „2.“, og at der efter nederste linie tilføjes:

2. Hoved og pronotum tæt og ikke særlig fint punkterede, uden synlig mikroskulptur. Pronotum og, i hvert fald overvejende, vingedækkerne sorte, de sidstes stribemellemrum med tydelig, ikke ret fin punktur 1. *minutum*.
- . Hoved og pronotum mindre tæt og yderst fint og svagt punkterede, i bunden med yderst fin, uregelmæssigt længderidset mikroskulptur. Pronotum og vingedækkerne som regel brunrøde, de sidstes stribemellemrum med meget fin punktur. 1 a. *subtile*.

- 757 a. *Omalium allardi* Fairm. (D. F. XV: 65). Nogle eks. er klækket $17/_{10}$ 1902 af larver, fundet i København (opdaget af Thure Palm i materiale, der beror i Zool. Inst. i Lund og stammer fra W. Schlick). Arten lever i kompost og gødning, især i stalde, dueslag og hønsehuse, samt i Cossus-gnav.

- 961 b. *Xantholinus roubali* Coiff. Opdaget af Gunnar Israelson på stranden ved Nivå (Opusc. Ent. 1962: 19—21) og genfundet her i maj 1962 (i antal under tang på stranden, udelukkende hunner) og i okt. 1962 (i antal i slået plantevegetation nær stranden, begge køn). Arten adskiller sig fra de meget nærstående *X. linearis* Oliv., *longiventris* Heer (D. F. XVI: 19—20) og *gallicus* Coiff. (Ent. Medd. 29: 324) ved, at pronotums midtparti (i modsætning til *linearis* og *gallicus*) er glat, men sidepartierne (i modsætning til *longiventris*) tydeligt, omend yderst svagt mikrochagrinerede. Det afgørende kendetegn er karaktererne ved hannens præputialsæk. Den danske art stemmer ikke helt med Coiffaits beskrivelse (Bull. de la Soc. ent. de France bd. 61 (1956): 139—143), men er i hvert fald en anden art end nogen af vore til denne gruppe hørende arter.

- 1220 a. *Placusa pumilio* Grav. (D. F. XVII: 65). I antal i Stampeskoven nær Rådvad (Johs. Petersen leg., F. Larsen det.) og 1 eks. i Fortunens Indelukke (V. H. leg. et det.), maj—juni 1962, begge steder

under bark af nedfaldne egegrene med angreb af *Xyloterus domesticus* L.

- 2030 a. *Atomaria barani* Bris. (Gglb. III: 715, Sjöberg i Sv. E. T. 1947: 94, 105). Strøgårds vang i Gribskov, 2 eks. sigtet ved en skovsø, $\frac{4}{8}$ 1960 og $\frac{8}{5}$ 1962 (Johs. Petersen og V. H. leg., V. H. det.). I England er arten fundet på fugtig bund ved græsrodde, i opskyl ved skovdamme og overvintrende i Typha-stængler. I Sverige er den ketset på fugtig Carex-eng ved en skovsø, $\frac{16}{10}$, og i gammel bøgeskov med frønnede stammer, nær en skovsø, $\frac{18}{6}$.

Arten kan indføjes i bestemmelsestabellen i D. F. XIII: 226 ved, at nr. 10 (linie 8—13 f. o.) erstattes af følgende:

10. Pronotums og vingedækkernes punktur tæt eller ret tæt. 10 a.
 - . Pronotums og vingedækkernes punktur ret spredt 11.
 10 a. Følehornene påfaldende kraftige, 5. led ikke eller næppe længere end bredt, 7. led tydeligt tværbredt, 9. og 10. led meget stærkt tværbrede 2. *umbrina*.
 - . Følehornene ret kraftige, 5. led tydeligt længere end bredt, 7. led ca. så langt som bredt, 9. og 10. led ret stærkt tværbrede 2 a. *barani*.

- 2463 a. *Tetropium gabrieli* Weise. Arten er opdaget hos os af cand. Bejer Petersen, der har fundet en del eksemplarer frem fra Landbohøjskolens samling. De er fremkommet af en lærke-stamme i Gjorslev, juli 1892, og fundet af dav. skovrider Anton. Endvidere foreligger arten fra Samsø ($\frac{4}{6}$ 1930), Hvalsø ($\frac{5}{6}$ 1894), Sonnerup plantage i Odsherred ($\frac{9}{5}$ 1950), Sandvig ($\frac{14}{6}$ 1934) og Almindingen ($\frac{3}{8}$ 1954). Coll. Z. M. og Friis-Jensen.

Ifølge Ursula Gorius (Zeitschr. für angew. Ent. bind 38 (1955): 157—205) lever arten udelukkende i lærk, medens den ifølge R. R. U. Kaufmann (E. M. M. 1944: 260 og 1948: 69) vel afgjort foretrækker lærk, men dog undtagelsesvis er fundet i fyr og gran. Vore to andre arter lever derimod i gran eller fyr (hos os i hvert fald overvejende i gran) og er vistnok ikke (*castaneum*) eller kun undtagelsesvis (*fuscum*) truffet i lærk (P. Juutinen i Acta Ent. Fenn. 11, 1955).

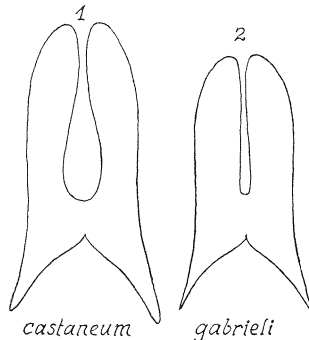

Fig. 1 og 2: *Tetropium castaneum* ♂ og *gabrieli* ♂: Paramererne, set fra oven. Behåringen udeladt.

Det af Boas i Tidsskrift for Skovvæsen A II (1890): 3—5 omtalte fund af *Tetropium luridum* (*castaneum*) i 70-årige lærke-stammer i Rude Hestehave ved Holsteinborg angår måske *gabrieli* (eksemplarerne eksisterer vistnok ikke mere), og da teksten i Boas Forstzoologi: 372—373 for en del er hentet fra denne artikel ligesom fig. 296 og 297, er det muligt, at Forstzoologiens oplysninger om *T. luridum* for så vidt angår *gabrieli*.

Vore tre arter kan skelnes på følgende måde:

1. Pronotums midtparti meget blankt, oftest spredt punkteret. Panden mellem følehornsknuderne spredt punkteret, med et meget blankt, kraftigt længdeindtryk, der ofte i midten har en skarp, smal længdefure. Scutellum overalt meget blankt, spredt punkteret, uden mikrochagrinering, side- og bagrandene afrundet nedfaldende. Vingedækkernes behåring ensfarvet. Længde 10—18 mm. *castaneum* L.
(*luridum* L.).
- . Pronotums midtparti mat eller noget blankt, ret tæt eller meget tæt punkteret. Panden mellem følehornsknuderne enten tæt punkteret og ret mat eller uden kraftigt længdeindtryk. Scutellum overalt mat eller i midten noget blankt, side- og bagrandene normale 2.
2. Panden mellem følehornsknuderne ret smal, tæt punkteret, med et længdeindtryk og i dets midte en skarp, smal længdefure. Pronotums midtparti ret mat, meget tæt, bagtil tydeligt tværrynket punkteret. Scutellum ret mat, overalt ret tæt punkteret, uden eller med yderst svag mikrochagrinering. Vingedækkernes behåring i forreste tredjedel lysere, så at der dannes et lysere tværbånd. Længde 10—14 mm *fuscum* F.
- . Panden mellem følehornsknuderne uden eller næsten uden længdeindtryk og længdefure, som regel lidt mindre mat og lidt mindre tæt punkteret. Pronotums midtparti noget blankt, ret tæt, bagtil ikke eller næppe tværrynket punkteret. Scutellum langs midten noget blankt og kun spredt punkteret, i bunden fint mikrochagrineret. Vingedækkerne uden lyst hårtværbånd. Længde 8—17 mm. *gabrielii* Weise.

T. gabrielii ligner i udseende mest *T. castaneum*, men adskilles dog uden besvær fra denne ved de anførte kendetegn, selvom disse er noget varierende. *T. gabrielii*'s artsberettigelse bekræftes også ved klart afvigende form af hannens paramerer, jfr. fig. 1 og 2, og længere tilspidset penis end hos *castaneum* (allerede fastslået af Anton Jansson i Sv. E. T. 1947: 8—11). I disse henseender stemmer *T. fuscum* omtrent overens med *castaneum*. Behåringen på den forreste del af vingedækkernes inderste ribbemellemrum er hos *fuscum* stærkere udadrettet end hos de to andre arter.

3033 a. *Smicronyx smreczynskii* F. Solari. De som *Sm. jungermanniae* Reich. anførte eksemplarer, fundne ved Kokkedal (aug. 1870) viser sig at være *Sm. smreczynskii*. Vi har således 3 danske arter, der kan adskilles på følgende måde (jfr. D. F. XX: 42):

1. Den forreste (d. v. s. forføddernes inderste, mellem- og bagføddernes yderste) klo meget kortere end den bageste 3. *coecus* Reich.
- . Den forreste klo ikke eller næppe kortere end den bageste 2.
2. Kroppen slankere. Pronotum ca. $\frac{1}{5}$ bredere end langt, med noget rundede sider. Vingedækkerne omtrent $\frac{2}{3}$ gang længere end tilsammen brede, på det bredeste sted kun meget lidt bredere end over skuldrene, siderne i forreste halvdel næppe eller kun yderst svagt rundede 1. *jungermanniae* Reich.
- . Kroppen bredere, stærkere hvælvet. Pronotum ca. $\frac{1}{4}$ bredere end langt, med stærkere rundede sider og stærkere tilsmalning fortil. Vingedækkerne rigeligt $\frac{1}{2}$ gang længere end tilsammen brede, på det bredeste sted tydeligt bredere

end over skuldrene, siderne stærkere rundede
 2. *smreczynskii* F. Solari.

Vingedækkernes bredeste lyse skæl er hos *smreczynskii* tydeligt bredere end hos *jungermanniae* og altså langt bredere end hos *coecus* (jfr. D. F. IX: 132 og XX: 42).

Arten, der er beskrevet i 1952 fra Sydøstpolen (Mem. Soc. Ent. Ital., Genova, 31, 1952, jfr. St. Smreczynski i Bull. Ent. de la Pologne 1955: 28), har vist sig at være udbredt i Tyskland (jfr. L. Dieckmann i Ent. Bl. 1961: 62 og 75) og er også fundet i Syd-sverige ved Hässleholm (jfr. G. Israelson i „Natur i Göinge“ 1961: 15). I Tyskland er larver fundet i stængelgaller på *Cuscuta europaea* ¹⁸⁻¹⁹/₈ og ⁴/₇ og klækket noget senere på sommeren (L. Dieckmann l. c.). Vore to andre arter er hos os fundet på *C. epithimum*.

Summary.

A list is given of seven species of Coleoptera new to the Danish fauna: *Cryptopleurum subtile* Sharp, *Omalium allardi* Fairm., *Xantholinus roubali* Coiff., *Placusa pumilio* Grav., *Atomaria barani* Bris., *Tetropium gabrieli* Weise, *Smicronyx smreczynskii* F. Solari.

Cryptopleurum subtile was hitherto known only from Japan, but was in 1959-1960 found in Europe, for instance in Oldenburg and Hamburg (Ent. Bl. 1961: 180—181) and has now been sifted from compost in Dyrehaven near Copenhagen, Sept. 1962.